

MEMORIA

PREMIOS

ERNESTINA OTERO SESTEO

Concello de Pontevedra 2018

IES GONZALO TORRENTE BALLESTER

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL E PROMOCIÓN ECONÓMICA

ANEXO II- MEMORIA DESCRIPTIVA

CENTRO:	CIF:
IES GONZALO TORRENTE BALLESTER	Q-8655148-H

NOME PROXECTO/ACTIVIDADE:
TÁBOA PERIÓDICA DE MULLERES. Menudas elementas!

TRAXECTORIA DO CENTRO (Historia, entorno social, número de grupos e alumnado, persoal, plans e proxectos significativos levados a cabo nos últimos anos). Máximo 3000 caracteres.

O Instituto G. Torrente Ballester é un centro de ensino secundario que atópase nunha zona de expansión da capital que nos últimos trinta anos pasou de ser case rural ou periurbana a estar plenamente integrada no núcleo urbano da cidade de Pontevedra. Creado en 1989, foi no seu momento o quinto instituto de bacharelato da cidade (de aí que popularmente sexa tamén coñecido como "o Quinto").

O alumnado procede fundamentalmente do propio concello de Pontevedra pero tamén de Soutomaior ou Vilaboa e doutros. Sobre un total de 550 alumnas/os, o Centro imparte a ESO e o Bacharelato (Ciencias, Humanidades e Ciencias Sociais) e o Ciclo Formativo de *Proxectos de Edificación*. O 1ºESO, 2ºESO e 4º ESO conta con tres grupos, 3ºESO con cuatro grupos, 1º bacharelato con cinco, 2º bacharelato con cuatro e o Ciclo Formativo, *Proxectos de Edificación* cun grupo de 1º e outro de 2º. Aquel alumnado con necesidades especiais dispón de medidas, reforzos e os grupos específicos de PMAR (un en 2ºESO e outro en 3ºESO).

Se analizamos esta contorna desde un punto de vista socioeconómico, é evidente a diferencia entre o concello de Pontevedra, decididamente urbano, o de Soutomaior, situado nunha posición intermedia, e especialmente o de

Vilaboa, máis claramente rural. As familias considéranse a si mesmas enmarcadas nun nivel medio ou medio-alto, tanto económica como social e culturalmente; neste aspecto coincide coa propia administración educativa, que sitúa o Centro nun tramo medio-alto a efectos de valoración de resultados da avaliación de diagnóstico. Un contexto familiar estable explica en parte as altas expectativas das familias con respecto á formación das/os fillas/os, que esperan sexa o máis completa posible.

A comunidade educativa do IES participa en maior eu menor medida nos distintos órganos de representación e de participación (equipos, comisións..). Representantes do profesorado (dun total de 56 profesoras/es), do alumnado (dun total de 550 alumnas/os), do personal non docente- PAS - (2 conserxes, 2 administrativas/os e 3 limpiadoras) e das familias - AMPA- constitúen o *Consello Escolar*. O profesorado colexiadamente conforma distintos órganos de decisión: o *Equipo Directivo*, o *Claustro* de profesoras/es, a *Comisión de Coordinación Pedagólica*, os *Departamentos Didácticos* (18), o *Equipo de Orientación*, o *Equipo de Dinamización de Lingua Galega*, *Departamento de Actividades Extraescolares e Complementarias*, os *Equipos educativos* e as *Titorías* (tantos como grupos de alumnas/os), a *Comisión de Biblioteca*, a *Comisión de Convivencia* e a *Comisión de Igualdade*.

Xa hai anos que o *Torrente Ballester* vén desenvolvendo unha serie de plans e proxectos para implementar o seu bo funcionamento. O *Plan de Convivencia* para prevención, actuación e mellora da cohesión e a das relación internas; o *Plan de Atención a Diversidade* para dar resposta educativa ás necesidades educativas do alumnado; o *Plan de Acción Titorial* co fin de facilitar a integración das familias na vida do Centro e ofrecer intercambio de información; o *Plan de Orientación Académica e Profesional* para facilitar a toma de decisións do alumnado ao longo da súa escolaridade con respecto ao seu futuro académico e profesional; o *Plan Lectoescritor* para fomento da lectura e escritura, ferramenta imprescindible para a aprendizaxe; o *Plan de Autoprotección* ou plan de seguridade de obrigado cumplimento; o *Proxecto Lingüístico* responde a un conxunto de acordos que a comunidade escolar debe adoptar para facer posible un traballo coherente en relación coa aprendizaxe de linguas e da comunicación, contribuíndo así

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL E PROMOCIÓN ECONÓMICA

á mellora da competencia lingüística do alumnado; o *Plan de integración das TICs* persegue a adquisición dunha competencia dixital e de tratamento da información; o *Plan de Formación do Profesorado* encamiñado a mellorar as prácticas educativas orientadas a unha maior calidade do ensino-aprendizaxe; o *Plan de Organización e Realización das Actividades Complementarias e Extraescolares* contribuíndo á participación e formación da comunidade educativa mediante experiencias de aprendizaxe diferentes; o *Plan de Tránsito de Educación Primaria a Educación Secundaria* consistente en facilitar unha coordinación de carácter estable, revisar a organización dos centros e mellorar as relacións internas e externas dos mesmos; o *Plan de Acolida de Persoal Novo no Centro* cuxa finalidade é facilitar a integración na vida do centro de todas/os as/os membras/os dos distintos sectores da comunidade educativa; o *Plan de Coordinación Interna* para coordinar as actuacións dos equipos educativos ou docentes; o *Plan de Organización do Prácticum* de acollida ao alumnado en prácticas docentes; o *Plan de participación dos sectores da Comunidade Educativa* trata de recoller aquelas liñas básicas de actuación que están destinadas a lograr, mediante a colaboración de todos os sectores da comunidade educativa, o obxectivo básico do centro: educar; o *Plan de Autoavalíación do Centro* diagnostica a situación do Centro para tomar decisións sobre aquellas áreas susceptibles de mellora.

Na actualidade o instituto traballa na optimización da súa Biblioteca Mª Victoria Moreno coa contribución continuada do *Plan B* que otorga anualmente a Consellería de Educación e O.U. Tamén dende a administración educativa, a posta en marcha do *Programa Edixgal* que permitirá a educación dixital nun entorno virtual de aprendizaxe. A concesión do Contrato-Programa *Mellora da Convivencia e Promoción da Igualdade nos Centros*, cara a traballar a mediación e coeducación, será outro dos retos cos que se enfrenta o *Torrente Ballester* para o próximo curso 2018/2019.

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL E PROMOCIÓN ECONÓMICA

XUSTIFICACIÓN DA ACTUACIÓN E OBXECTIVOS. Máximo 2000 caracteres.

O Día Internacional da Muller é unha efeméride que nos Centros educativos sempre foi motivo de significada celebración. A convocatoria deste ano tivo un especial carácter reivindicativo ao ir acompañada dunha xornada de folga xeral de mulleres que convócase, por primeira vez, no territorio español.

A posta en marcha no Torrente Ballester da iniciativa do *Servizo de Igualdade do Concello de Pontevedra* coa creación do *Consello da Muller Nova* activou o nacemento tamén dunha *Comisión de Igualdade*. Ambos organismos interactúan no Centro no eido da coeduación co fin de desenvolver actividades encamiñadas a loitar contra a desigualdade, apostando pola igualdade real entre mulleres e homes. Foi así como a celebración deste 8 de Marzo tiña que ser plantexada cunha perspectiva moito más ambiciosa que a de anos anteriores. En común acordo, tomouse a decisión de realizar a actividade de transformar a táboa periódica de elementos nunha *Táboa Periódica de Mulleres* destacadas nos distintos ámbitos do coñecemento e das artes.

A actividade perseguía obxectivos moi concretos:

- Dar a coñecer a todas aquelas mulleres que contribuíron nos distintos ámbitos do coñecemento e das artes.
- Concienciar da presenza da muller como elemento transformador da sociedade de calquera época ou tempo.
- Romper con certos estereotipos sexistas que se atribúen a determinadas ramas do coñecemento.
- Valorar as achegas das mulleres como igualmente significativas e relevantes que as dos homes.
- Poñer en valor o papel pioneiro de mulleres que realizaban un traballo sen apenas recoñecemento.

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL E PROMOCIÓN ECONÓMICA

- Realizar un traballo de investigación e síntese na procura de información.
- Desenvolvemento competencial: CCL (Lingüística), CSC (Social e Cívica), CAA (Aprender a Aprender), CD (Dixital), CSIEE (Iniciativa e Espírito Emprendedor) e CCEC (Conciencia e Expresións Culturais).
- Visualizar a inquietude existente sobre a igualdade de xénero que implícitamente conleva a loita contra á violencia de xénero.

ACCIONES, PROCEDIMENTOS E RECURSOS POSTOS EN PRÁCTICA. Máximo 3000 caracteres.

A finais de Xaneiro o profesorado da *Comisión de Igualdade* foi perfilando a actividade contando co visto bo da Dirección do Centro. A relevancia da data fixo que finalmente decidídense involucrar a todo o alumnado da ESO (un total de 318) e facelo a través das horas que este alumnado ten asignadas de titoría presencial, contando sempre coa magnífica colaboración das/os profesoras/es titoras/es (un total de 13). Foron os recursos humanos a parte esencial para levar a cabo a actividade. A convocatoria realizouse mediante correo electrónico (1) onde se lles explicaba as accións e os prazos a seguir. A resposta foi total e actividade tivo moi boa aceptación. Nas semanas seguintes traballouse nas aulas e cos ordenadores de forma colaborativa na procura de información de aquelas mulleres que destacaran no ámbito asignado. Tratábase a continuación de redactar, ata un total de dez, por cada grupo de alumnas/os unha pequena síntese de poucas liñas sobre a achega feita por cada unha das mulleres seleccionadas, acompañada da correspondente fotografía. A cada muller había que asignarlle as iniciais do seu nome e apelidos (maiúscula, minúscula, maiúscula) a modo de elementos identificativos da táboa. Diseñado como un díptico, en soporte informá-

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL E PROMOCIÓN ECONÓMICA

tico Word, foi remitido á *Comisión de Igualdade* para logo proceder á maquetación e impresión en papel de cada un deles, adxudicándolle as distintas cores por ámbito.

Para a exposición ao público empregáronse uns taboleiros forrados de papel branco para poder destacar as cores dos cadernillos ou dípticos (un total de 130).

Nota 1.- Mensaxe de MARIA MONTSERRAT GARCÍA LASTRA MERINO <montselas-tra@edu.xunta.es> reenviada -----

Data: Mon, 05 Feb 2018 19:18:01 +0100

De: MARIA MONTSERRAT GARCÍA LASTRA MERINO <montselas-tra@edu.xunta.es>

Asunto: Día da muller 8 de Marzo

A: iriacortegoso@edu.xunta.es, sabelabara@edu.xunta.es, alicia.gonzalez.garcia@edu.xunta.es, cruzlopez@edu.xunta.es, plucas@edu.xunta.es, clara.magdaleno@edu.xunta.es, anmaepi@edu.xunta.es, xurxpereira@edu.xunta.es, mariareymartinez@edu.xunta.es, naseijas@edu.xunta.es, alexandratorres@edu.xunta.es, elenavazquez@edu.xunta.es, javillar@edu.xunta.es, manuelvillaverde@edu.xunta.es, adanborjagonzalez@edu.xunta.es, cristina.ogando@edu.xunta.es, maria.ritagomeztrres@edu.xunta.es

Estimadas/os titoras/es:

Co gallo da celebración do **Día da Muller do 8 de marzo**, dende a Comisión de Igualdade do noso instituto pedimos a vosa colaboración unha vez máis para desenvolve-la seguinte actividade: a **elaboración dunha táboa periódica de mulleres** destacadas en diferentes ámbitos como a ciencia, política, deportes, etc.

O voso traballo consistiría en pedirlle aos vosas/os alumnas/os, no horario de tutoría, que busquen información na rede sobre 10-15 mulleres destacadas dun ámbito determinado (no arquivo que adixuntamos sinalamos a información que as/os alumnas/os deben procurar). Entre esas mulleres estaría ben que se inclúise a algunha galega (se as hai), e que fosen de diferentes épocas históricas (se é posible). Logo teríades que remitir a este mesmo correo un documento de Word coa información procurada.

A **data límite para entregarnos o documento é o 2 de marzo**.

A continuación achegamos a distribución de ámbitos por curso:

1º ESO A- **Literatura** (Iria Cortegoso)

1ºESO B- **Deporte** (Andrés Martínez)

1ºESO C- **Filosofía, Socioloxía, Antropoloxía, Psicoloxía** (Xurxo Pereira)

2ºESO A/Pmar- **Tecnoloxía (inventoras)** (Elena Vázquez, Cruz López)

2ºESO B- **Matemáticas** (Alicia González)

2ºESO C- **Políticas** (Sabela Bará)

3ºESO A/Pmar- **Música** (Manuel Villaverde, María Rey)

3ºESO B- **Física e Química** (Adán González)

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL E PROMOCIÓN ECONÓMICA

3ºESO C- Medicina/Bioloxía (Nadia Seijas)

3ºESO D- Artes escénicas (cine, teatro, danza, etc.) (Alexandra Torres)

4ºESO A- Pioneras ("primeira muller en...") (José Antonio Villar)

4ºESO B- Arte (Pilar Lucas)

4ºESO C- Educación (pedagogas, mestras, etc.) (Clara Magdaleno)

Sen máis, e agradecendo a vosa colaboración

Recibide un cordial saúdo,

Comisión de Igualdade

METODOLOGÍA EMPREGADA. Máximo 2000 caracteres.

Unha vez elexida a actividade que conmemoraría o *Día da Internacional da Muller* e como xa se anotou anteriormente, os propios recursos humanos foron axentes dinamizadores. A cada titora/or lle foi asignado un dos 13 ámbitos seleccionados facéndolle corresponder o máis afín a súa especialidade e unha vez na aula, comeza o traballo colaborativo ou en grupo do alumnado. A actividade non só requería a procura de información senón tamén a selección e exposición razoada do motivo da súa elección. Isto supuxo o manexo dunha importante cantidade de información que logo foi procesada e sintetizada. Cada grupo elaboraba en formato Word un pequeno díptico onde se proporcionaba a seguinte información: No interior, unha síntese biográfica e motivo ou relevancia da muller en cuestión, a fotografía e na portada, as súas iniciais.

Remitido o traballo por correo electrónico ao profesorado da *Comisión de Igualdade*, procédese á maquetación e impresión de cada un dos dípticos, en papel de distintas cores atendendo a cada un dos ámbitos.

No vestíbulo de entrada ao Centro foron colocados dous taboleiros que actuarían como soporte para a *Táboa Periódica de Mulleres*. Un día antes da celebración do 8 de Marzo, o alumnado baixo a supervisión das/os seus

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL E PROMOCIÓN ECONÓMICA

titoras/es, foi colocando minuciosamente cada un dos cadernillos nos taboleiros ata quedar instalada na súa totalidade. Posteriormente un grupo de alumnas/os, na hora de Debuxo, realizou a rotulación final coa proposta de engadir o subtítulo de *Menudas Elementas!*.

O acto de inauguración foi no recreo deste 8 de Marzo que amencia moi reivindicativo, estivo acompañado da presentación da *Táboa Periódica de Mulleres* e das intervencións do profesorado con distintas citas alusivas na defensa e loita da igualdade de xénero.

Fotos e Vídeo no Aula Virtual:

<https://www.edu.xunta.gal/centros/iestorrenteballester/aulavirtual2/course/index.php?categoryid=29>..... *Comisión de Igualdade/Consello da Muller Nova* (Entrar como invitada/o).

TEMPORALIZACIÓN DA ACTUACIÓN. Máximo 2000 caracteres.

Dende finais de Xaneiro ata o propio día 8 de Marzo podemos enmarcar a temporalización desta actividade.

Dende unha primeira reunión no mes de Xaneiro onde a *Comisión de Igualdade* estuda distintas propostas para a celebración especial deste 8 de Marzo ata o envío da convocatoria ás/os titoras/es o 5 de Febreiro. Comeza a elaboración do traballo nas aulas co prazo de entrega fixado para o 2 de Marzo. Ata uns días antes, a *Comisión de Igualdade* recepciona o traballo que conclúe o día 7 cando, o alumnado participante instálao nos taboleiros.

A partir da súa inauguración, a *Táboa Periódica de Mulleres* estivo en exposición ao público no vestíbulo de entrada ata comezo do mes de Abril que tivo que ser substituída por outra actividade.

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL E PROMOCIÓN ECONÓMICA

IMPLICACIÓN DA COMUNIDADE EDUCATIVA E DO ENTORNO NAS ACTUACIÓNS REALIZADAS.
Máximo 2000 caracteres.

A actividade realizada, como xa se indicou, tivo moi boa acollida por parte do profesorado e suscitou gran interese entre o alumnado participante. Elas/eles mesmas/os foron quen de ir descubrindo tamén o traballo feito por seus compañeiras/os. Unha vez rematada, a exposición foi obxecto de admiración entre o alumnado de Bacharelato e do Ciclo Formativo, tamén despertou a curiosidade entre todas aquelas persoas que por distintos motivos, acercábanse ao Instituto (nais, pais, autoridades, persoal de servizos...)... as cores chamaban a atención!! E isto? Ahhh.. que idea tan orixinal!!

INDICADORES DE DIFUSIÓN DA EXPERIENCIA (Visibilidade do proxecto, repercusión nos medios de comunicación, redes sociais...). Máximo 2000 caracteres.

Xunto coa exposición ao público xa sinalada, a *Táboa Periódica de Mulleres* tivo eco nas redes sociais nun tan sinalado 8 de Marzo... Na nosa *Aula Virtual* onde a *Comisión de Igualdade* e o *Consello da Muller Nova* habilitou un espazo.... No *Facebook*, *Instagram* e *Twitter* do Instituto, no *Instagram* do Concello.... No *I Boletín do Consello da Muller Nova do Concello de Pontevedra*.

<https://www.edu.xunta.gal/centros/iestorrenteballester/aulavirtual2/course/index.php?categoryid=29>..... *Comisión de Igualdade/Consello da Muller Nova* (Entrar como invitada/o)

<https://www.facebook.com/search/top/?q=ies%20torrente%20ballester>

<https://www.instagram.com/iestorrenteballester/?hl=es>

https://twitter.com/ies_torrente?lang=es

<https://www.instagram.com/pontevedrate/tagged/?hl=es>

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL E PROMOCIÓN ECONÓMICA

VALORACIÓN DE LOGROS ACADADOS. Máximo 2000 caracteres.

Dende un principio a actividade perseguía deixar unha pegada distinta para un 8 de Marzo que tamén o era. A orixinalidade da idea axudou á su boa aceptación e repercusión, a consecución dos obxectivos sinalados foi totalmente satisfactoria. Pouco a pouco a toma de conciencia sobre a igualdade real entre mulleres e homes vai calando entre a nosa mocidade, o fomento deste tipo de iniciativas, impulsadas dende os Centros educativos, contando co respaldo dos poderes públicos, fannos sospeitar que imos polo bo camino.

PREVISIÓN DE ACTUACIÓNS FUTURAS COMO CONSECUENCIA DO TRABALLO REALIZADO.
Máximo 2000 caracteres.

Para comezo do novo curso hai que traballar coa temática da *muller no espazo rural* cara ó *Congreso de Igualdade* a celebrar no mes de Outubro e con tal fin, perfilar algunha actividade que conlleve a implicación do alumnado neste ámbito.

Neste sentido, tratarase de manter unha liña de traballo mediante estudo, proposta e desenvolvemento de novas actividades que sexan especialmente motivadoras, encamiñadas para que, cada vez máis, se traballe transversalmente coas materias curriculares.

